



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1618. usque ad annum 1620

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118847

§. 32. Lucilius Vanius tanquam Atheus flammis traditus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67326)

Sæc. XVII.
A. C. 1619.

§. XXXII.

*Lucilius Vaninus tanquam Atheus
flammis traditus.*

Sub idem ferme tempus Tolofani Senatus placito, damnatus est Lucilius Vaninus natione Italus, qui se etiam jam Pompeium, nunc Julium Cæsarem fastuose nominabat, ac propterea *Cæsar Atheistarum* per ludibrium dictus. Hic ab humanioribus literis, quibus operam Romæ dederat, ad Philosophicas & Theologicas transibat, ac Bartholomæi Argotti & Joannis Baconii Carmelitarum Magisterio usus, haud mediocriter ad nominis sui celebritatem inclarescebat, insuper ejuratis civilibus impedimentis, ut soli Deo vacaret, sacræ militiæ nomen dabat: sed dum artem medicam professus, abdita naturæ curiosius rimatur, necnon Paracelsi, Cardani & Pomponacii libros incautius pervolvit, primo quidem in scelestam vivendi licentiam, indeque festino gradu in rerum divinarum contemptum, tamque profundam impietatem profiliit, ut Paulo V. scribere non dubitaret, se intra trimestre, ni pinguis obtineret beneficium, Christianam Religionem everfurum. Perverso autem huic proposito jamjam initium fece-

Arnold
Rezer Hist.
part. 2. l. 17.
c. 16. n. 8.
Niceron
mem. des
hom. illust.
tom. 26.
Gramond.
l. c.
Fæger. Hist.
Eccl. l. 7. c. 7.
Schram. de
vita &
script. Vanini.

Sæc. XVII. fecerat, edito libro, quem *arcanorum*
A. C. 1619. *Naturæ* titulo donatum, omni in verum

Deum contumelia referit; tradebat enim, non Deum, sed Physin, seu Naturam, rerum omnium verissimam & unicam esse Deum, hancque causam univerforum principem, cunctaque non Dei providentia, sed casu aut fato fieri: cito tamen tam impii dogmatis auctor manifestatus, absdubio debitas dedisset pœnas, nisi celeri fuga solum omne vertisset Italicum, inde vero in Bohemiam, Hollandiam, Bruxellas, & Genevam profectus, ibidem denuo aufugere coactus est, eoquod Genevensium leges tam profanas quam Ecclesiasticas vel hypocrisis, vel vanæ ostentationis insimulasset. Nec magis securitati suæ consuluit, suscepto Lugdunum versus itinere, quocirca in Angliam secedere statuit, ast Londinum delatus, ibidem anno Christi millesimo sexcentesimo decimo quarto ob perverfam doctrinam suam carceri mancipatur, nonnisi post severam castigationem libertati redditus. Tandem vero Franciam tutum sibi fore asylum ratus, Lugdunum reversus est, ubi non jam Theologum, sed Medicum præseferabat, ut hujus artis obtentu passim domos obire, ac inconsultorum Juvenum animis venenum suum eo opportunius instillare vale-

valeret. Ut autem Atheismi suspicio- Sæc. XVII.
nem a se amoliretur, Cardanum, ce- A. C. 1619.
terosque Atheos se infectaturum simu-
labat, eoque ex fine librum evulgabat,
cui titulus: *Amphitheatrum æternæ Pro-
videntiæ Divino - Magicum, Christiano-
Physicum &c.* quinimo Pariliis contracta
amicitia cum Pontificio Oratore Rober-
to Ubaldino Concilii Tridentini apolo-
giam conscribere aggrediebatur, eo-
dem tamen halitu, quo se Catholicum
jactitabat, Catholicæ fidei mysteria
primo in problema, dein in derisum
vulgaverat. Non potuit tamen adeo
aperta docendi rabies diu Lugdunen-
sium Quæstorum latere solertiam, quo-
circa corruptæ juventutis postulatus,
urbe excedere jubetur, Tolosam pro-
fugus, ubi aliquandiu delitescens, no-
va docendi libidine incitatus, ac pau-
lo post aliunde flagitiorum fama mani-
festatus, in carcerem conjicitur, cri-
minum, quorum insimulatus erat, acri
quæstione mox habita: objicitur ei-
dem nuper vulgatum in Galliis ejus
Amphitheatrum, necnon ipsius *Dia-
logi de natura*, hoc autem accusationis
caput facili negotio eludebat Vaninus, *Argentre*
eoquod suos libros subdole Sedis Apo- *coll. jud.*
stolicæ judicio subjecisset, & ipsius Am- *t. 2. p. 99.*
phitheatrum Regis Privilegio & Jacobi
Daveyni Procuratoris Regii & Sevæ
Lugdu-

Sæc. XVII. Lugdunensis urbis Locumtenentis sub
 A. C. 1619. scriptione munitum fuisset, necnon il-
 lud Claudius de Villa Doctor ac Libro-
 rum Censor nomine Archiepiscopi ap-
 probasset, & Franciscus Soleilus Vi-
 carius Generalis, typi facultatem con-
 cessisset, ubi tamen observandum, quod
 Vaninus Corradino & Petito Sorbonæ
 Doctoribus suos Dialogos, omissis ta-
 men fidei erroribus tradiderit, ac proin-
 horum Theologorum approbationem
 extorserit, postquam vero hi hunc li-
 brum superadditis erroribus scatentem
 se insciis a quodam typographo minus
 Catholico excusum resciverant, die pri-
 ma Octobris anno Christi millesimo
 quingentesimo decimo quinto graviter
 questi hos errores coram Facultate
 damnarunt. Nihilominus hujus appro-
 bationis auctoritati confisus Lucillius
 cetera, quæ a Quæstoribus profere-
 bantur, indicia, & argumenta, com-
 muni rumore multitudinisque sensu e-
 tiam comprobata audacter pernegare,
 alia pleraque fingere, jurare, dejerare
 cæperat, imo Catholicum se per om-
 nia, Romanæque Ecclesiæ filium tam
 dextere, constanterque mentiebatur,
 ut nutante causa, dimittendus videret-
 tur. Jamjam abire parabat captivus,
 cum Franconus Vir Nobilis coram ipso
 Lucilio testaretur, quod hunc reum
 cre-

creberrime audivisset, cum & Deum Sæc. XVII.
 esse negaret, & Christianæ Religio- A. C. 1619.
 nis mytheria scurilem in modum pro-
 poneret. Nihilominus cuncta pernega-
 bat Vaninus, quinimo contraria po-
 tius tam in verbis quam scriptis reper-
 tum iri affirmabat, moxque palea,
 quam fortuito viderat, humo levata ad
 Judices dicebat, *hæc ipsa jubet, ut cre-*
dam Deum esse; jactum enim in terram
semen, postquam elanguit, ex putre-
facto albescit, viret, nascitur, sensim
crescit, adolescit rore matutino, luxu-
riatur pluviis, in aristas armatur prohi-
bendis aviculis, in stipulam erigitur &
frondescit, proVectius flavescit, tan-
dem inclinatum moritur, trituratur,
separatoque grano homines, & paleis
animantes vivunt: est ergo Deus na-
turæ Author; primum enim semen cum
non sit, a quo produceretur, creatum
fuisse a Deo, necesse est. Hæc qui-
 dem Vaninus ex ostentatione doctrinæ,
 metuque magis, quam ex animi senten-
 tia dixit, quocirca tam actoris, quam
 testium fide, validisque probationibus
 de Atheismi & impietatis scelere con-
 victum, ac insuper demonomagix su-
 spicione haud plene purgatum Curia
 suprema Tolosana, Regis etiam placi-
 to, condemnavit, flammisque vivum
 addixit. Indicto igitur hoc supplicio
 Hist. Eccles. Tom. LVI. li Vani-

Sæc. XVII. Vaninus Catholicum, quem antea mentiebatur, exuens, se *Philosophice* moriturum affirmabat, cumque per urbem plauastro traduceretur, Franciscano Christi effigiem exhibenti, blasphema respondit: *quid tu me solari tentas Christo tuo, qui præ timore imbecillis sudavit, & ante mortis ingressum tristis erat usque ad mortem? ego formidinis vacuus moriar.* Verum se minime Stoicum esse prodiderat, postquam ad patibulum, cui subjecta pyræ strues erat, blasphemam linguam faucibus expromere iustus clamorem & ejulatum inconditum edidit, tantaque violentia restitit, ut carnifex linguam forcipe per vim intrusa extrahere cogeretur, qui eam cultro abscissam in rogam, qui subditis mox flammis ardere cæperat, unacum Lucilii corpore iniecit, cineribus in aera sparsis. Ceterum infelix hic Atheus scelera sua haud expiasset videtur, qualis vixerat, talis mortuus, quinimo a Deo, Rege & justitiæ Administris veniam petere iussus hæc respondisse fertur: *an Deus existat incertum est, de cetero Regem non offendi, justitiam vero diabolus, si quam habet, in Ministros exercent.* Ad tantam nempe impietatem prolabuntur illi, qui a resecta fidei femita devii, primo sectariis adhærent, postea Religionum indifferentiam

rentiam adoptant, ac paulopost reje- Sæc. XVII.
ctis omnibus veritatibus revelatis ea, A. C. 1619.
quæ credenda sunt, solius Philosophan-
tis ingenii judicio decernunt, ac postre-
mo ipsum Deum abnegant: ad quam
abyssum recto tramite inducit Religio-
num indifferentia, quam jam olim D.
Augustinus epist. 48. ad Vincentium
Donatistis exprobat, dicens, quod
*eorum aliqui nihil interesse crediderint, qua
quisque parte Christianus esset,* novissime
etiam Antonius de Dominis, quampri-
mum a fide Catholica defecerat, ad
hanc indifferentiam lib. 7. cap. 10. §.
240. & cap. 11. §. 1. fundamenta jecit,
eam quoque inter Protestantes non
pauci in Christiana Religione deprædi-
cant; eo collimat Sturmii liber, cui ti-
tulus: *media via*: hanc quoque senten-
tiam amplectebantur apud Germanos
Bramhallius, apud Anglos Stellinset-
sius, apud Batavos Hobbesius & Epi-
scopus, ac denique alibi ex Protestan-
tibus quamplurimi.

Ceterum Vaninus præter libros jam
supra memoratos scripsit Dialogos ipso
suo Amphitheatro magis impios, ac
denuo Sorbonæ examini & censuræ
subjectos, damnatosque. Edidit quo-
que opusculum *de vera sapientia, de con-
temnenda gloria,* necnon apologiam *pro
Mosaica & Christiana lege,* præter quos-
dam

Sæc. XVII. dam Philosophicos tractatus. Scripsit
A. C. 1619. Vaninus in suis Dialogis, se Argentorati
 librum *de Astronomia* edidisse, verum præter ejus commentarios in astro-
 nomicum libellum Medicum nulla de hoc libro exstat notitia.

§. XXXIII.

Metelli Bichii Cardinalis extrema.

*Ciacon. in
 vita Pauli V.
 Ughel. Ital.
 sacra.*

Hunc annum vitæ suæ extremum ha-
 buit Metellus Bichius patria Senen-
 sis, vir apprime doctus, & Ecclesiasti-
 cus oppido probus, moribusque adeo
 suavibus & integer, ut omnium in se af-
 fectum raperet. Eminuit præ ceteris
 jurisprudentiæ studio, diuque non sine
 maximo Auditorum applausu hanc di-
 sciplinam publice professus est: integro
 etiam decennio Suanensem Ecclesiam,
 cui Episcopus præerat, summo anima-
 rum fructu regebat, postea vero Ro-
 mam evocatus, ac pluribus Ecclesiæ
 officiis præfectus, Episcopatu suo spon-
 te dimisso, demum a Paulo V. Presby-
 ter Cardinalis titulo Sancti Alexii ac
 paulopost Archiepiscopus Senensis re-
 nuntiabatur, qua dignitate auctus uni-
 ce suam in expediendis gravioribus Ec-
 clesiæ negotiis indefessam sollicitudi-
 nem augere intentus erat, nemini un-
 quam injurius, in omnes autem offi-
 ciosus: